

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Yleissuunnitelma | HANKE-ESITE | 2025
Valtatien 4 parantaminen välillä
Napapiiri–Apukka, Rovaniemi

Valtatien 4 parantaminen välillä Napapiiri–Apukka, Rovaniemi

Yleissuunnitelma

Valtatie 4 (E75) Helsinki–Utsjoki on tärkeä kansainvälinen yhteys ja Suomen merkittävin etelä-pohjoissuuntainen yhteys. Valtatien 4 tiejakso Napapiiri–Apukka on keskeinen osa Lapin maakunnan yhteyksistä Pohjois-Ruotsiin ja Pohjois-Norjaan ja Luoteis-Venäjälle.

Lapin kaivoshankkeet ja koko Barentsin alueen luonnonvaroihin liittyvät investoinnit ja kuljetukset lisäävät valtatie merkitystä entisestään. Suunnitteluosuudella matkailu-, kaivos- ja puutavaraliikenteen kuljetusten määrän odotetaan kasvavan edelleen.

Valtatie 4 kuuluu Suomen pääväyläverkkoon sekä suunnittelualueella myös TEN-T kattavaan verkkoon. Välillä Napapiiri–Apukka valtatie 4 kuuluu pääväylien palvelusluokkaan II. Tason II pääväylillä tienpitäjän on turvattava alueelliset olosuhteet huomioon ottaen pitkämatkaiselle liikenteelle mahdollisimman tasainen matkanopeus. Valtatie 4 kuuluu suunnittelukohteessa suurten erikoiskuljetusten tavoiteverkkoon (SEKV).

Suunniteltavan tieosuuden varrella on runsaasti matkailuun ja virkistymiseen liittyvää yritystoimintaa Napapiirin, Välttikankaan ja Apukan alueilla, sekä jonkin verran asutusta koko suunnitteluosuudella. Hankkeen tavoitteena on tukea Suomen huoltovarmuutta ja parantaa liikenteen sujuvuutta, turvallisuutta ja kuljetusten taloudellista kannattavuutta. Jalankulun ja pyöräilyn olosuhteita edistetään, ja liikenteen päästöjä sekä melua pyritään vähentämään.

Nykyinen valtatie

Valtatie 4 on tärkeä valtakunnallinen ja seudullinen pääväylä, jolla kulkee sekä henkilö- että tavaraliikennettä, matkailuliikennettä ja työmatkaliikennettä.

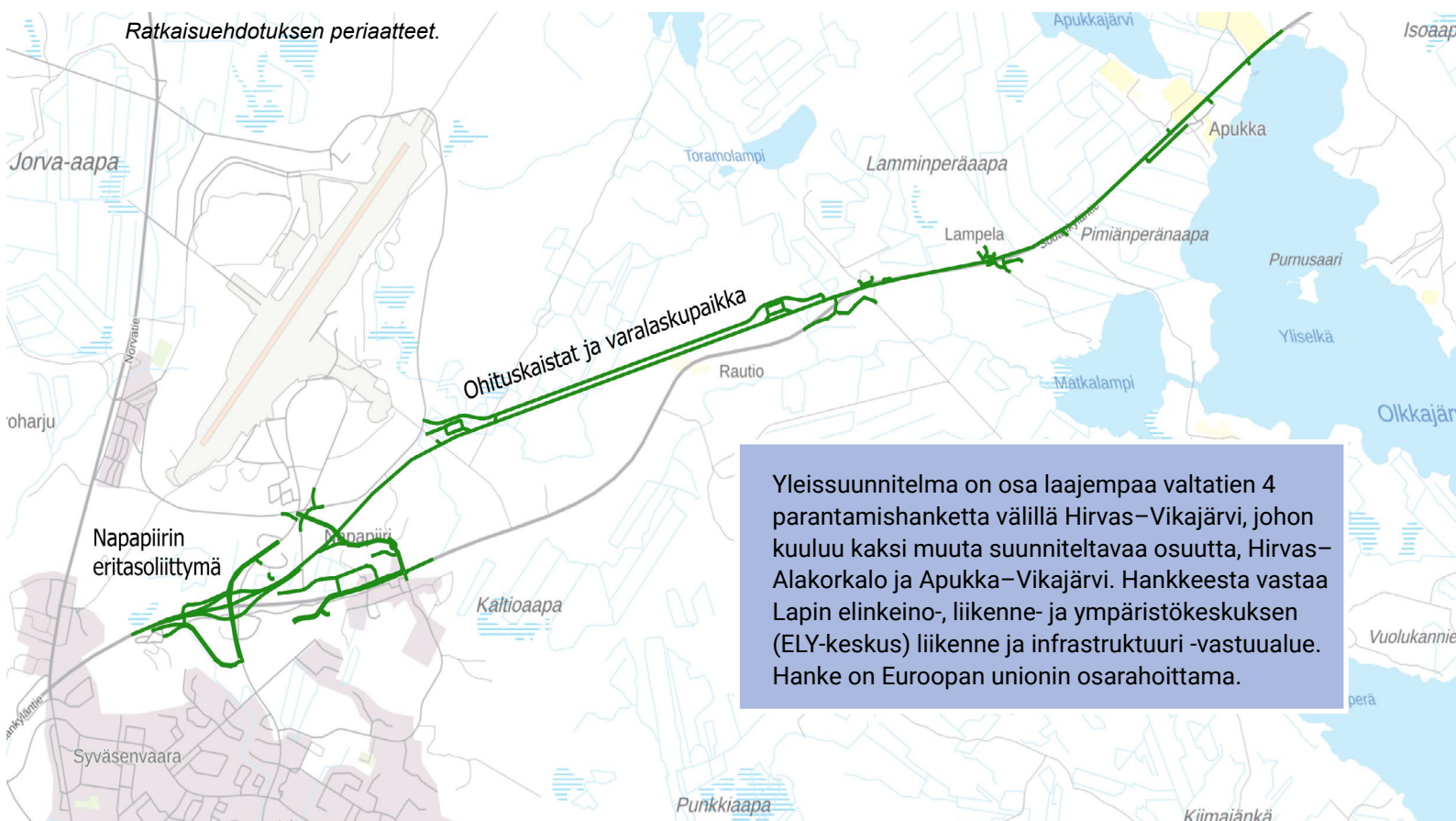
Tieosuuden ongelmia ovat mm. mutkaisuus, mäkisyys, heikot ohitusmahdollisuudet, suuri liittymätiheys, puutteelliset jalankulku- ja pyöräilyjärjestelyt sekä liikenneturvallisuusongelmat erityisesti Lentokentäntien liittymässä ja Napapiirin kohdalla. Onnettomuustiheys on tieosuudella hieman valtateiden keskiarvoa korkeampi.

Valtatien 4 suunnitteluosuudella liikennemäärä on noin 4 000–9 000 ajoneuvoa vuorokaudessa, josta raskaan liikenteen osuus on 8–12 %. Liikennemäärä kasvaa kohti Rovaniemen keskustaa. Joulukuun lomasesonkina liikennemäärät ovat tavallista korkeammat. Vuoden 2050 ennustetut liikennemäärät on laskettu valtakunnallisilla kasvukertoimilla. Liikennemäärien ennustetaan kasvavan noin 23 %.

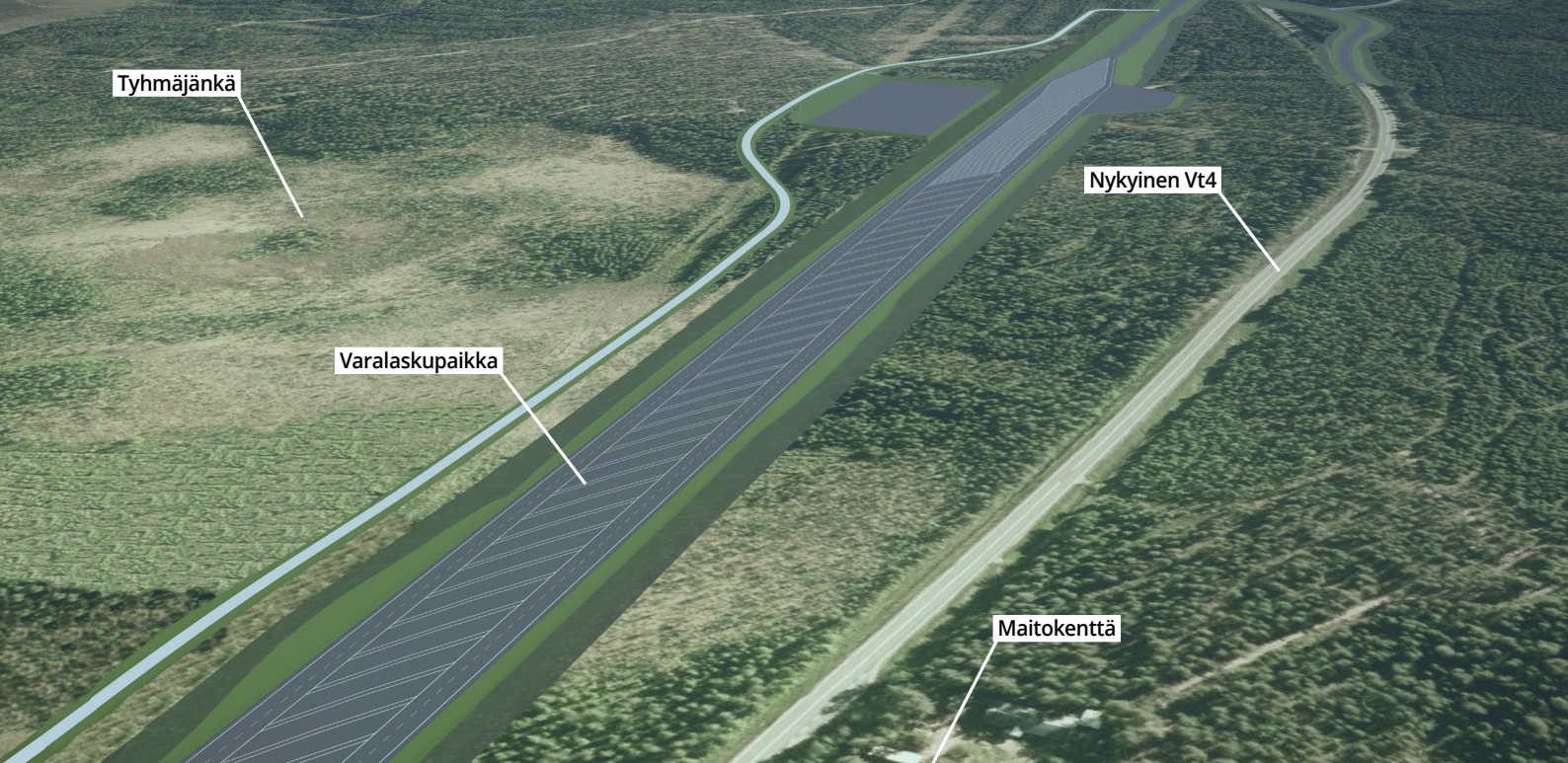
Vaihtoehtotarkastelut

Yleissuunnitelman laatimisen aikana tehtiin vaihtoehtotarkasteluja, joista merkittävin koski valtatie 4 linjausta välillä Lentokentäntien liittymä - Välttikangas. Kehittämisvaihtoehtoja verrattiin nykytilaa vastaavaan vaihtoehtoon.

Ratkaisuehdotuksen periaatteet.

Yleissuunnitelma on osa laajempaa valtatie 4 parantamishanketta välillä Hirvas–Vikajärvi, johon kuuluu kaksi muuta suunniteltavaa osuutta, Hirvas–Alakorkalo ja Apukka–Vikajärvi. Hankkeesta vastaa Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus) liikenne ja infrastruktuuri-vastuualue. Hanke on Euroopan unionin osarahoittama.

Havainnekuva varalaskupaikan kohdalta Apukan suuntaan

Vaikutusten arvioinnin perusteella pohjoisin linjausvaihtoehto 3 (VE3) valittiin jatkosuunnittelun pohjaksi. Vaihtoehto erottelee tehokkaasti pitkän matkan liikenteen ja paikallisen liikenteen, mikä parantaa merkittävästi liikenneturvallisuutta ja mahdollistaa tavoitteiden mukaisen tasaisen nopeustason. Napapiirin alueen turvallinen saavutettavuus paranee tässä vaihtoehdossa eniten, ja sillä on erittäin myönteinen vaikutus alueen kehittämiseen matkailu- ja yritysalueena.

Lisäksi tutkittiin Napapiirin eritasoliittymän toteutusvaihtoehtoja. Vertailun perustellaan valittu ratkaisu, jossa valtatie ylittää Lentokentäntien ja Myllymäentien. Vaihtoehto on toteutettavuuden ja ylläpidon kannalta vähäriskisempi ja edullisempi.

Yleissuunnitelman sisältö

Valtatie 4 rakennetaan uuteen maastokäytävään välillä Napapiiri–Väلتtikangas ja parannetaan nykyisellä paikallaan välillä Väلتtikangas–Apukka

- Yksiajorataista 1+1-kaistaista tietä yhteensä n. 9 km
- Lentokentän ja Väلتtikankaan väliselle osuudelle n. 3 km pituinen varalaskupaikka, jonka kohdalla kohdalle toteutetaan ohituskaistapari
- Uusi eritasoliittymä Lentokentäntien ja Myllymäentien kohdalle
- Uusia siltoja 8 kpl
- Nykyinen valtatie jää paikallisliikenteen käyttöön
- Moottorikelkkareitit ja -urat järjestellään uudelleen
- Kävelyn ja pyöräilyn yhteyksiä kehitetään
- Meluntorjuntaa toteutetaan asutuksen ja matkailualueiden kohdalla

Liikenteelliset vaikutukset

Liikenteellisesti valtatie 4 parantaminen sujuvoittaa liikennettä sekä lyhentää matka-aikoja erityisesti pitkän matkan liikenteessä. Uusi linjaus ja Lentokentäntien eritasoliittymä vähentävät ruuhkia ja parantavat liikenteen ennustettavuutta. Ohitusmahdollisuudet lisääntyvät, ja erityisesti raskaan liikenteen olosuhteet paranevat. Paikallinen liikenne siirtyy käyttämään rinnakkaistieksi jäävää vanhaa tielinjausta ja Napapiirin matkailualueen liikenneympäristö rauhoittuu oleellisesti.

Jalankulun ja pyöräilyn olosuhteet paranevat uusien väylien ja alikulkujen ansiosta, vaikka osa yhteyksistä muuttuu ja kiertomatkat voivat paikoin hieman kasvaa. Uudet järjestelyt lisäävät kuitenkin suojattomien tienkäyttäjien turvallisuutta. Alueen moottorikelkkareitit on järjestettävä uudelleen.

Muut vaikutukset

Ympäristövaikutuksissa korostuvat melun ja päästöjen vähentyminen asutuksen läheisyydessä, vaikka rakentaminen itsessään lisää hetkellisesti CO₂-päästöjä. Meluntorjuntaa ja kehitetään erityisesti asutuksen ja matkailualueiden kohdalla, ja pohjavesien sekä pintavesien hallintaan kiinnitetään erityistä huomiota viivytysaltain ja kuivatusratkaisuin.

Luonnonympäristöön kohdistuvat haitat pyritään minimoimaan esimerkiksi rakentamisen ajoituksella ja maisemoinnilla. Rakentamisella on vaikutusta alueen sodanaikaisiin kulttuuriperintökohteisiin. Vieraslajien torjunta ja rakentamisen ajoittaminen ympäristön kannalta herkkiin ajankohtiin ovat osa haittojen vähentämistä.

Yleissuunnitelmassa esitetyt ratkaisut tukevat maakuntakaavan tavoitteita. Alue- ja elinkeinovaikutukset ovat

pääosin myönteisiä: parannukset tukevat matkailun ja yritystoiminnan kehittämistä sekä mahdollistavat turvallisemman ja sujuvamman liikkumisen.

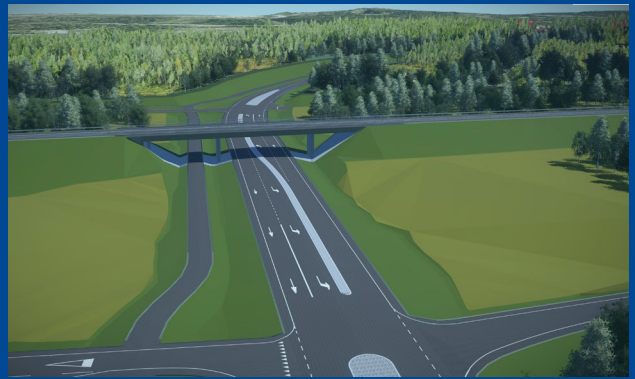
Uusi linjaus mahdollistaa myös alueen maankäytön kehittämisen erityisesti matkailun ja yritystoiminnan näkökulmasta. Safaritoimintaan kohdistuu muutoksia, mutta korvaavia reittejä etsitään yhteistyössä sidosryhmien kanssa.

Haitallisten vaikutusten vähentämiseksi toteutetaan muun muassa meluntorjuntaa, valaistuksen optimointia, pintavesien hallintaa sekä vieraslajien torjuntaa.

Kustannusarvio ja jatkotoimenpiteet

Kustannuksia muodostuu valtiolle (Väylävirasto), Rovaniemen kaupungille ja Puolustusvoimille sekä mahdollisesti johtojen ja laitteiden omistajille. Hankkeen kokonaiskustannukset ovat noin 95,7 miljoonaa euroa, ja suurimmat kustannuserät liittyvät valtatie ja siihen liittyvien rakenteiden rakentamiseen sekä varalaskupaikkaan.

Yleissuunnitelma käsitellään lain liikennejärjestelmästä ja maanteistä mukaisesti. Lapin ELY-keskus pyytää suunnitelmasta lausunnot. Yleissuunnitelma pidetään yleisesti nähtävillä Valtion liikenneväylien suunnittelu -palvelussa julkaisupäivän + 30 päivää. Tässä vaiheessa muutoksia suunnitelmaan haluavat voivat tehdä muistutuksen. Liikenne- ja viestintävirasto Traficom hyväksyy yleissuunnitelman, joka on ohjeena hankkeen jatkosuunnittelulle.

Havainnekuva Napapiirin eritasoliittymästä lentokentän suuntaan

Havainnekuva Apukan kohdalta

Yhteystiedot

Lapin ELY-keskus
Tomi Tiuraniemi, puh. 0295 037 262
tomi.tiuraniemi@ely-keskus.fi

Väylävirasto
Keijo Heikkilä, puh. 0295 343 582
keijo.heikkila@vayla.fi

Finnmap Infra Oy
Niko Janhunen, puh. 040 763 8134
niko.janhunen@finnmap-infra.fi

**Euroopan unionin
osarahoittama**